

3.

Stockholms kommunalstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

SE.

Stockholms stadsfullmäktige

och i närmaste samband därmed stående institutioner.

Ursprungligen utövades huvudstadens kommunalstyrelse omedelbart av regeringen och dess representanter. Den egentliga självstyrelsen tilldelades efter hand magistraten, det vill säga borgmästare och råd. Såsom stadens och borgerskapets förman förde överståthållaren alltifrån år 1634, då hans ämbete tillkom, ordet inom detta råd. Vid sidan av borgmästare och råd fortgick från äldre tider borgerskapets inflytande på stadens styrelse dels genom ärendens omedelbara handläggning, dels och huvudsakligen genom de under medeltiden tillkomna borgerskapets äldste, vilka till en början voro 48 och sedermera 50 till antalet, varav benämningen borgerskapets femtio äldste. De tillkommo endast såsom en rådgivande församling och innehade även denna ställning enligt 1672 års förordning angående Stockholms stads styrelse; först år 1772 erhöles de under egna ordförande (tvenne alternerande) beslutanderätt jämte magistratens ledamöter. Det var dock endast vad man sedermera benämnt drätselärenden i in-skränkt mening, som voro föremål för nu om-förmälda självstyrelse, i vilken den år 1813 in-rättade drätselkommissionen (se nedan) seder-mera fick del.

Fördelningen på de skattskyldiga invånarna av de prestationer och avgifter, de hade att ut-göra, gav från slutet av 1600-talet upphov till den gna kommunala institutionen efter den andra.

År 1688 tillkommo deputerade för inkvarteringsverket, sedermera benämnda inkvarteringskommissionen, ursprungligen bestående av magistratspersoner och borgare samt, sedan även andra husägare blivit skyldiga att deltaga i inkvarteringen, jämväl av represen-tanter från dem. Denna myndighet hade att uppbära samt redogöra för inkvarteringstolagen samt ombesörja inkvarteringen in natura.

För taxering av den borgerliga inkvarterings-avgiften inrättades år 1710 borgerskapets bemedlingskommission, och 1720 fick denna kommission befattningen med andra borgerliga utskylder. Den valdes av de femtio äldste och äger fortfarande bestånd för förvaltning av bor-gerskapets enskilda fonder.

Brandvaktskasseadministrationen, sammansatt, under överståthållaren såsom ord-förande, av två magistratspersoner och tio hus-ägare, tillkommen år 1788, hade att bestrida och bekosta nattbevakningen till år 1850, då detta bestyr övertogs av polisen.

Under år 1767 synas försörjningsdepu-

terade hava börjat sin verksamhet. I deras ställe trädde år 1781 kommitterade över-börs- och brobyggnader. Efter underhand-lingar med den år 1813 inrättade drätselkom-missionen fingo de år 1815 området för sin verksamhet utvidgat och erhöles då benämningen kom-mitterade över börs-, bro- och hamn-byggnader. De bestodo av överståthållaren såsom ordförande, två av honom utsedda magi-stratspersoner samt bemedlingskommissionens ledamöter. Kommitterades bestyr övertogs år 1846 av drätselkommissionen.

Det första steget till magistratens och borger-skapets äldstes befriande från bestyret med kom-munens förvaltning togs år 1813, då den förut omnämnda drätselkommissionen inrättades. Såsom ordförande i detta nya verk insattes överståthållaren; bisittare blevo fyra magistrats-personer, utsedda av magistraten, och sex borgare av olika kategorier, valda av borgerskapets äldste. Drätselkommissionen hade att i första hand för-valta stadens fastigheter och övriga tillhörigheter samt omhänderhava de inkomster, som voro enligt stat anslagna till utgifter för rådhusrätten, kronouppbördsverket m. fl. administrativa eller kommunala inrättningar. Kommissionen var dock icke den högsta myndigheten, utan vissa ärenden skulle hänvisas till magistraten och de femtio äldste.

För debitering, uppbörd och redovisning av båtsmansvakansavgiften inrättades på grund av 1839 års fördelning av städernas båtsmanshåll och kungl. resolutionen den 14 november 1842 båtsmanshållskommissionen med sju per-soner, valda av borgare och fastighetsägare såsom båtsmanshållsskyldiga.

Från att hava varit bestyr, utförda av hus-och tomtägarna, övergingo gatulaggnings och gatubelysningen, till en början var för sig, till att bliva på sockenstämmogrund byggda, för hela staden gemensamma angelägenheter. År 1845 inrättades för gatulaggnings och år 1850 för gatubelysningen särskilda förvaltningar, vilka med år 1861 sammanslogos till gatu-laggnings- och lyshållningsstyrelsen, bestående av nio ledamöter, av vilka en utsågs av överintendentsambetet och de övriga av soc-kenstämmomännen.

För den år 1856 beslutade vattenlednin-gen inrättades en överstyrelse med över-ståthållaren såsom ordförande och 24 av de territoriella församlingarna valda ledamöter.

Den centrala delen av sjukvårds- och fattigvårdsförvaltningen utövades av en

magistratens avdelning till år 1807, då den för kortare tid överflyttades till en av representer för varje hand stats- och kommunalinstitutioner sammansatt talrik direktion med en serafimerriddare såsom ordförande och överståthållaren såsom vice ordförande. Ändring i direktionens sammansättning skedde genom kungl. brevet den 3 juli 1811, varjämte genom kungl. brevet den 18 mars 1812 denna överstyrelses omedelbara befattning med dithörande ärenden överflyttades till församlingsstyrelser. En återgång i huvudsakliga delar till ärendenas koncentrerings hos 1811 års direktion påbjöds åter genom kungl. brevet den 8 november 1813.

I stället för omförordnade direktion trädde enligt kungl. stadgan angående fattigvården i Stockholms stad stadsnämnden den 1 april 1843 såsom centralstyrelse för hälso- och fattigvårdsärenden. I denna var överståthållaren ordförande, pastor primarius, polismästaren och förste stadsläkaren ständiga ledamöter samt 21 valda ledamöter, som utsågos, en av och inom konsistorium, en av och inom magistraten, två från var och en av de åtta församlingssammansättningarna, en av allmänna barnhusets, en av Danviks hospitals och en av prins Carls inrättnings direktion.

Med hänsyn till kolerafarotens första uppträdande i Europa inrättades för denna del av hälsovården den allmänna sundhetskommittén, som verkade åren 1831—1840. Av enahanda anledning och för samma ändamål bildades år 1847 allmänna sundhetskommittén, som huvudsakligen nominellt kvarstod till tiden för stadsfullmäktiges tillkomst. Den bestod av ledamöter, utsedda vid sockenstämmorna. Ordet fördes av överståthållaren eller den han förordnade i sitt ställe.

En verksam del i styrelsen av åtskilliga huvudstadens angelägenheter (byggnadsväsendet, strandregleringar, allmänna säkerheten, torghandeln, mångleriväsendet, religions-, sjuk- och fattigvård samt brandförsäkringsväsendet) tog den år 1724 av kungl. maj:t förordnade kungl. politie- och brandkommissionen. Denna ett stycke mot slutet av 1700-talet fungerande myndighet bestod av tolv, de flesta höga, statsämbetsmän (tre riksråd, justitiekanslern, en generalmajor, ett kansliråd, en vicepresident, fyra kollegieråd, en assessor) och två rådmän.

Med år 1862 gjordes enligt kungl. resolutionen den 27 september 1861 huvudstadens folkskoleväsende till en stadens gemensamma angelägenhet, som, intill dess stadsfullmäktige övertog detsamma, lydde under överstyrelsen för stadens folkskolor, sammansatt av en ordförande och elva ledamöter, valda, en av stadens konsistorium, en av fattigvårdsnämnden, en av varje församlings skolråd och en av överstyrelsen, företrädesvis bland huvudstadens läkare. Överstyrelsen valde själv sin ordförande. Om detta val föll på någon förut-

varande ledamot, utsågs annan i samma ordning, som denne förut blivit invald.

Genom kungl. förordningen den 16 mars 1847 infördes sockenstämmorna för behandling i vissa fall av hela staden rörande kyrkliga eller kommunala ärenden.

Förslaget till 1862 års kungl. förordning om kommunalstyrelse i stad var uppgjort att gälla även för huvudstaden. Detta förslag hänsköts till yttrande av överståthållarämbetet och från ämbetet till magistraten och borgerskapets äldste, som för frågans utredning nedsatte en kommitté. Såväl kommittén som överståthållarämbetet avstyrkte på det bestämdaste, att den allmänna stadsförfattningen skulle tillämpas på Stockholm, och påyrkade, att huvudstaden skulle få sin särskilda kommunalförordning, vartill ock förslag uppgjordes. I huvudsaklig överensstämmelse med detta förslag utfärdades kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Med upphävande av 1847 års sockenstämmoförordning och vad i andra författningar kunde finnas strida mot de nya bestämmelserna förklarades i 1862 års förordning om kommunalstyrelse i Stockholm staden med därunder lydande område utgå för sig en särskild kommun, vars medlemmar ägde att själva efter de givna närmare bestämmelserna vårda sina gemensamma angelägenheter, såvitt icke enligt gällande författningar det tillkomme offentlig ämbetsmyndighet att handhåva dem. I avseende å behandling av kyrkliga angelägenheter samt ärenden rörande folkskolan hänvisades till vad särskilt fanns stadgat. Undantaget i avseende å kyrkliga angelägenheter blev, vad angår anordnandet av begravningsplatser, år 1886 modifierat i sammanhang med inrättandet av en kyrkogårdsnämnd för förvaltningen av stadens gemensamma begravningsplatser, vilken förvaltning sedermera år 1924 helt och hållet frigjordes från sambandet med den kyrkliga kommunen. Folkskoleväsendet blev med år 1904 genom lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm en väsentligen under den borgerliga kommunen lagd, stadens gemensamma angelägenhet.

Författningar. Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862. Kommunalförordningen har undergått följande ändringar. Kungl. kungörelsen den 22 juni 1883 medförde huvudsakligen nedsatt maximum av röstetalen vid stadsfullmäktigval och överflyttning till nämndernas instruktioner av en del bestämmelser om dem. Enligt kungl. förordningen den 8 mars 1889 var den medlem av kommunen, som därstädes ägde fast egendom i st. f. som förut den, som var för fast egendom till allmän beviljning uppförd. Genom kungl. förordningen den 22 mars 1889 blev kvinna valbar till fattigvårdsnämnden. Lagen den 2 april 1898 gjorde villkoren för rösträtt och valbarhet till stadsfullmäktige i allo lika med motsvarande

SF. bestämmelser för de andra städerna och föreskrev förfarandet, då ordinarie val och fyllnadsval till stadsfullmäktige skulle ske samtidigt. Lagen den 15 april 1904 lämnade föreskrifter om revisorsval. Lagen den 29 april 1904 tilldelade stadsfullmäktige rätt att årligen själva utse sin ordförande. Genom lagen den 7 juli 1905 blev kvinna valbar till styrelsen för arbetsförmedlingen. Lagen den 17 maj 1907 införde nya bestämmelser angående stadsfullmäktiges sammanträden (se nedan). Genom lagen den 12 juli 1907 upphävdes § 47 och ändrades § 45 (varigenom nya bestämmelser infördes rörande ersättning för utskönningskostnader). Lagen den 26 maj 1909 gjorde kvinna valbar till stadsfullmäktige, införde den proportionella valmetoden vid val av stadsfullmäktige, ändrade grunderna för röstvärdets beräkning, sänkte röstetalsmaximum från 100 till 40 röster, stadgade två tredjedels majoritet för en del beslut samt berättigade stadsfullmäktige att bestämma valkretsindelningen, som förut bestämts av magistraten. Lag den 4 mars 1910 gjorde vissa förtydliganden i valbestämmelserna. Genom lagen den 10 juni 1910 meddelades ändrade bestämmelser ang. underställning av beslut om låns upptagande, innefattande en inskränkning av kommunens lånerätt (denna bestämmelse trädde emellertid i kraft först fr. o. m. år 1913). Genom lagen den 9 juni 1911 utsträcktes perioden för stadsfullmäktigmandat från två till fyra år. Lagen den 13 juni 1913 stadgade vissa bestämmelser för valhemlighetens skyddande vid stadsfullmäktigval (valkuvert, valskärmar etc.), ändrade föreskrifter rörande valsedels röstvärde vid ny sammanräkning efter avgången fullmäktig samt föreskrift ang. proportionellt val i vissa fall till utskott eller kommitté. Lagen den 25 aug. 1914 meddelade vissa föreskrifter rörande röst rätt för arrendator av jordbruksfastighet i stad. Lagen den 29 juni 1917 ändrade föreskrifterna om kungörande av tid för valförrättning för stadsfullmäktigval och om valbarhet till stadsfullmäktig. Lagen den 24 maj 1918 införde ändrade bestämmelser om viss ådömd straffpåföljd som hinder för rösträtt. Genom lagen den 20 juni 1918 fick överståhållarämbetet rätt att på framställning av drätselnämnden eller kamreraren i upp börsverket företaga vissa rättelser i debiteringen av stadsutskylder. Lagen den 23 dec. 1918 stadgade lika kommunal rösträtt för varje i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som fyllt 23 år och ej är omtydlig eller i konkurstillstånd, ej är av fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning, ej häftar för samtliga de tre senaste årens förfallna kommunalutskylder och ej utesluttits genom ådömd straffpåföljd; vidare gavs ändrade föreskrifter om röstlängdens upprättande och om sättet för stadsfullmäktigvalens anordnande samt vidgades bestämmelsen om $\frac{2}{3}$ majoritet för vissa beslut av ekonomisk innebörd. Lagen den 14 febr. 1920 förlade ledningen av stadens kommunala förvaltning hos det i bered-

ningsutskottets ställe inrättade stadskollegiet, bland vars medlemmar de särskilt valda, avlösnade borgarråden fingo föredragningskyldighet för de på dem fördelade olika förvaltningsområdena (se vidare nedan under stadskollegiet); i sammanhang därmed stadgades, att två vice ordförande skulle utses av stadsfullmäktige, varjämte en del av omorganisationen påkallade smärre ändringar i vissa paragrafer vidtogas. Genom tvenne lagar den 30 juni 1920 gjordes några smärre ändringar i föreskrifterna om valsedlarnas beskaffenhet och röstlängdens upprättande samt upphävdes rätten till röstning genom fullmakt och infogades i stället föreskrifter rörande den genom särskild lag s. d. medgivna rätten för vissa väljare att använda valsedelförsändelse. K. förordn. den 19 nov. 1920, 10 okt. 1924, 14 maj 1926 och 27 juni 1927 hava meddelat vissa ändrade grunder för den kommunala beskattningen under åren 1921—1929 (se nedan). Lag den 10 mars 1922 bestämde som villkor för stadsfullmäktiges beslutförhet närvaro av »flera än hälften» i st. f. »minst hälften» av samtliga fullmäktige. Genom lagen den 9 juni 1922 upphävdes den successiva förnyelsen av stadsfullmäktige med val av halva antalet vart annat år; samtidigt infördes vissa modifikationer i den proportionella valmetoden. Lagen den 15 juni 1923 medgav stadsutskylders inleverering till stadens kassa jämväl genom insättning i annan bank än riksbanken. Genom lag den 20 juni 1924 begränsades mandattiden för stadskollegiets särskilt valda ledamöter till ett år, varjämte stadsfullmäktige medgavs rätt att till innehavare av kommunala förtroendeuppdrag utgeva ersättning dels i form av dagtakamente och resersättning, dels, i vissa fall, i form av särskilt arvode. Genom lagen den 29 maj 1925 upphörde stadskollegiets åliggande att utse vice ordförande i vissa av stadens nämnder. Lagen den 21 maj 1926 införde dels föreskrift om att stadsfullmäktig- och elektorsval (jfr avd. 6) skola förrättas samtidigt, dels medgivande att å valsedel utsätta även kartell- och fraktionsbeteckningar ävensom valbeteckning, dels vissa ändrade bestämmelser om valsedlars kassering och sammanräkning.

För ändring av huvudstadens kommunalförordning liksom för övriga förordningar av samma slag har från år 1866 fordrats riksdagens medverkan.

Valordning för Stockholms stad, gällande vid val av stadsfullmäktige samt för upprättande av förslag till borgmästar-, rådmans- eller magistratssekreterarsyssla, fastställd av kungl. maj:t den 11 febr. 1910 (med ändr. den 24 jan. 1914 och 24 maj 1918), reglerar de kommunala valen, kompletterad av särskilda, av magistraten vid varje valtillfälle utfärdade valföreskrifter. Lag den 20 maj 1921 med vissa föreskrifter i fråga om val av stadsfullmäktige m. fl., med ändr. den 9 juni 1922, 20 juni 1924 och 21 maj 1926.

K. kung. den 29 jan. 1921 om upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammar och av kommunal röstlängd samt angående

den i avseende härå vissa myndigheter åliggande uppgiftsskyldighet, med ändr. den 10 febr. 1922, 16 jan. 1925 samt 21 maj och 18 juni 1926.

Lag den 30 juni 1920 om rätt för vissa väljare att utan inställelse inför valförrättare avgiva valsedel vid vissa kommunala val samt föreskrift om behandling av valsedelsförsändelse, med ändr. den 21 mars 1924 och 21 maj 1926. K. kung. den 21 maj 1926 angående kuvert till valsedelsförsändelse vid vissa kommunala val samt vid val av elektor för val till riksdagens första kammare. K. kung. den 20 maj 1921 om vittnen vid anordnande i vissa fall av valsedelsförsändelse vid kommunala val m. m., med ändr. den 21 mars 1924.

K. förordn. den 19 nov. 1920 om kommunal progressivskatt för åren 1921—1924, med ändr. den 24 febr. 1922 (med tillämpning även för åren 1925—1929). K. kung. den 19 nov. 1920 ang. fastställelse av vissa till ledning vid uträkandet av kommunala progressivskattens grundbelopp, kommunandel och utjämningsandel erforderliga tabeller. K. förordn. den 19 nov. 1920 ang. särskilda grunder för utgörande av 1921—1924 års allmänna kommunalutskylder m. m. K. förordn. den 10 okt. 1924 om särskilda grunder för utgörande av kommunalutskylder för åren 1925 och 1926 m. m. K. förordn. den 14 maj 1926 om särskilda grunder för utgörande av kommunalutskylder för år 1927 m. m. K. förordn. den 27 juni 1927 om särskilda grunder för utgörande av kommunalutskylder för åren 1928 och 1929 m. m. K. förordn. den 19 nov. 1920 ang. beräkning av utlagor, som skola utgå i förhållande till 1921—1924 års taxering till beviljning för inkomst eller efter de för utgörande av kommunalutskylder stadgade grunder (med tillämpning även för 1925—1929 års taxeringar).

Stadsfullmäktige.

Stadshuset (ingång från gården, sydöstra hörnet, stora tornet), 1 tr., C.; t. »stadshuset». Ingång för åhörare: från gården, portiken i sydöstra hörnet, 4 tr.

Sessionstider: ett ordinarie sammanträde, vanligen tredje måndagen, i varje månad (utom juli och aug.), f. ö. när omständigheterna påfordra.¹⁾

Stadskollegiet, borgarråden och stadsfullmäktiges kansli (stadskansliet): ingång över gården, stora trappan t. h., 1 tr. (se vidare nedan sid. 65, 67, 68).

Kommunens beslutanderätt utövas genom 100 stadsfullmäktige. Stadsfullmäktige bestämmer efter

förslag av magistraten indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 sept. 1920 och 15 dec. 1926 är staden indelad i fem valkretsar, av vilka den första väljer 16, den andra 22, den tredje 19, den fjärde 20 och den femte 23 stadsfullmäktige. (Se vidare nedan.) Valen ske fr. o. m. år 1913 för fyra år och äga fr. o. m. år 1923 rum vart fjärde år, varvid varje gång hela antalet stadsfullmäktige skall utses. Dessa val ske fr. o. m. 1910 efter proportionell valmetod och fr. o. m. 1919 efter ograderad röstskala. Röstlängd för valet upprättas av taxeringskommissionarierna under magistratens inseende. Valet förrättas inför av magistraten utsedda deputerade.

Rösträtt vid val av stadsfullmäktige tillkommer envar i staden mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått 23 års ålder samt ej är omyndig eller i konkursstillstånd, ej är av fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning, ej håftrar för mera än två års av till betalning under de tre senaste åren förfallna kommunalutskylder och ej utesluts på grund av ädömd straffpåföljd. (Beträffande för röstning och röstsammanräkning m. m. gällande föreskrifter hänvisas till kommunalförordningen.)

För valbarhet till stadsfullmäktig erfordras att äga kommunal rösträtt i staden och hava uppnått 25 års ålder. Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke råder över sig och sitt gods, som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av ädömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning, eller som står under äventyr av sådan påföljd, eller som är förklarad ovärdig att inför rätta föra annans talan. Gift kvinna, som står under mannens målsmanskap, är ej på grund härav obehörig att mottaga och utöva stadsfullmäktiguppdrag. Vissa ämbets- och tjänstemän må icke vara stadsfullmäktige, nämligen »överståthållaren, underståthållaren, polismästaren och stadens fiskaler ävensom de tjänstemän och beaktade, vilka i och för sina befattningar äro inför stadsfullmäktige eller stadens nämnder redo skyldiga». Den som blivit vald till fullmäktig äger avsäga sig uppdraget, om han icke är boende inom staden, om han är ämbets- eller tjänsteman och av sin befattning hindras att fullgöra uppdraget, om han uppnått 60 års ålder, förut tjänstgjort som stadsfullmäktig i fyra år eller eljest förmår visa hinder, som av stadsfullmäktige godkännes. Kvinna, som blivit vald till stadsfullmäktig, äger när som helst avsäga sig uppdraget.

Stadsfullmäktiges verksamhetsår räknas fr. o. m. den 1 april t. o. m. den 31 mars nästföljande år.

Enligt 1862 års förordning fördes ordet hos stadsfullmäktige av överståthållaren med rätt för honom att deltaga i överläggningarna men ej i besluten. För varje år ägde stadsfullmäktige välja en vice ordförande. Överståthålla-

¹⁾ Stadsfullmäktiges ordinarie sammanträden under arbetsåret 1928/29, efter sammanträdet den 2 april, äro utsatta till måndagarna den 21 maj, 18 juni, 17 sept., 15 okt., 19 nov. och 3 dec. 1928 samt 28 jan., 18 febr. och 18 mars 1929.

SE. rens ordförandeskap upphörde den 1 juni 1904, då stadsfullmäktige första gången inträdde i sin genom lagen den 29 april 1904 dem tilldelade rätt att själva årligen utse sin ordförande. Överståthållaren behöll sin rätt att deltaga i överläggningarna. Samma rätt tillades uttryckligen underståthållaren vid förfall för överståthållaren. Fr. o. m. den 1 april 1920 utse stadsfullmäktige två vice ordförande.

»Stadsfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga; dock kunna fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att överläggning skall inom lyckta dörrar hållas» (§ 21 i kommunalförordningen). »Stadsfullmäktige må ej ärende företaga eller däri besluta, såvida icke flera än hälften av dem äro tillstädes» (ur § 22 i kommunalförordningen).

»Till stadsfullmäktiges åligganden och befogenhet hör: att avgiva utlåtanden i alla frågor, som för sådant ändamål av kungl. maj:t till fullmäktige remitteras, eller av överståthållar-ämbetet, magistraten eller andra vederbörande till dem hänskjutas; att meddela beslut i angelägenheter, som av de för verkställighet och förvaltning tillsatta nämnder eller personer likmåttigt de för en var av dem gällande instruktioner fullmäktiges prövning underställas; att efter granskning av de utav vederbörande förvaltningsnämnder upprättade utgifts- och inkomstförslag bevilja medel till stadsutgifternas bestående samt förordna om uttaxering av de skattebidrag, vilka utöver befintliga tillgångar kunna till stadens allmänna gagn eller särskilda dess behov erfordras, ävensom i fråga om utgifter för nya ändamål bestämma de grunder, efter vilka uttaxering därav skall äga rum; samt att årligen genom revisorer, vilka stadsfullmäktige utse, granska dem underlydande nämnders räkenskaper och förvaltning under nästföregående året» (ur § 26 i kommunalförordningen).

Vid stadsfullmäktiges sammanträden äger en var ibland dem att framställa förslag (motion) i ämne, som till fullmäktiges handläggning hör. Vill stadsfullmäktigt till borgarråd framställa spörsmål (interpellation) i ärende, som tillhör stadsfullmäktiges handläggning, skall detsamma, skriftligen avfattat, ingivas till stadskansliet minst fem dagar före det sammanträde, vid vilket spörsmålet är avsett att framställas. Å fullmäktige ankommer att utan föregående överläggning besluta, huruvida spörsmålet må framställas eller icke.

För giltigheten av en del av stadsfullmäktiges beslut fordras fastställelse av kungl. maj:t. Övriga beslut skola i vidsträckt omfattning underställas överståthållarämbetet (jfr nedan).

Stadsfullmäktige avgöra själva, utan annan myndighets hörande, följande frågor: underdåniga framställningar till kungl. maj:t, beslut i fråga om beviljande av skattebidrag till stadens allmänna gagn eller särskilda dess behov, dock med vissa undantag, beslut i anledning av de på fullmäktiges prövning beroende revisionsanmärk-

ningar, antagande och entledigande ävensom avlöande av borgarråd och stadssekreterare (kanslischef) samt överenskommelser och beslut rörande ordningen och arbetssättet m. m. hos fullmäktige. Däremot erfordras kungl. maj:ts prövning och stadfastelse för att stadsfullmäktiges beslut skola vinna gällande kraft, då de angå: försäljning, pantförskrivning eller utbyte av sådan staden tillhörig fastighet, som har bestämts till bestående av något bland stadens allmänna behov, så ock överenskommelse, som medför förändring i de rättigheter staden äger till sådan fastighet, upptagande av lån — med vissa i författningen närmare bestämda undantag — nya eller förhöjda avgifter å allmänna rörelsen för begagnande av de platser, som blivit anvisade åt densamma, eller de inrättningar, som äro gjorda till dess betjänande, förändring i de av kungl. maj:t för stadskollegiet eller stadens nämnder fastställda instruktioner samt förändring i vissa gällande bestämmelser och åtaganden rörande kommunalutskyllderna (§ 30 i kommunalförordningen). I alla övriga ämnen erfordras överståthållarämbetets stadfastelse för att giva gällande kraft åt stadsfullmäktiges beslut. Vågar överståthållarämbetet sökt fastställelse, skall skäl därtill uppgivas, och äga stadsfullmäktige i sådant fall att avgöra, huruvida frågan skall underställas kungl. maj:ts prövning. För vissa beslut fordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster, nämligen avhändande eller köp av fast egendom (såvida ej köpet avser stadsplans eller tomtindelings genomförande), beviljande av anslag till nya ändamål eller behov, beviljande av anslag, vartill medel skola anskaffas genom upplåning, upptagande eller förnyande av lån eller ingående av borgen, samt efterskänkande av oguldna stadsutskulder. Vid val av borgarråd gälla särskilda bestämmelser ang. röstövertikt m. m. (se under stadskollegiet, sid. 66).

Stadsfullmäktige må icke samfällt och omedelbart befatta sig med verkställighetsåtgärder av något slag eller med förvaltning av penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning, utan tillkommer detta, under stadskollegiets ledning, de nämnder (styrelser) eller personer, som för sådant ändamål utses, och vilka var inom sitt område äro för omförmålda göromål ansvariga. Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande i flertalet av dessa nämnder (styrelser); nämndernas (styrelsernas) övriga ledamöter samt suppleanter välja stadsfullmäktige bland sig eller stadens andra till fullmäktige valbara inbyggare för en tid av i regel två år; i några nämnder utses därjämte vissa ledamöter av andra myndigheter. Nämndernas (styrelsernas) instruktioner skola, med undantag för vissa nämnder, som tillsättas på grund av särskilda riksförfattningar, fastställas av kungl. maj:t. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 1 april och 21 dec. 1925 utgår till ledamöter av stadens nämnder, styrelser, kommittéer och delegationer m. m. ävensom till av stadsfullmäktige utsedda revisorer ersättning i

form av dagtraktamente med 5 kr. för sammanträdesdag.

Förberedandet m. m. av frågor hos stadsfullmäktige samt övervakandet av beslutens verkställighet åligger stadskollegiet, som ock i övrigt har att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter.

Över stadsfullmäktiges och stadens nämnders beslut kunna besvär anföras hos överståthållarämbetet senast inom 14 dagar efter det klaganden erhöå del av beslutet. I överståthållarämbetets utslag i anledning av anförda besvär kan ändring sökas hos kungl. maj:t i socialdepartementet inom 30 dagar efter utslaget meddelande.

Den 20 april 1863 hade stadsfullmäktige sitt första sammanträde.

Senaste val av stadsfullmäktige (för tiden $\frac{1}{4}$ 1927— $\frac{31}{3}$ 1931) ägde rum den 9—23 mars 1927. Därvid avgåvos för hela staden sammanlagt 159,034 röster (motsvarande 53.4 % av samtliga röstberättigade). De godkända valseklarna och de tilldelade stadsfullmäktigplatserna fördelade sig (för alla valkretsar tillsammans) på de viktigare förekommande kartell-, parti- och fraktionsbeteckningarna sålunda¹⁾: partibeteckningen »Arbetarepartiet» 80,780 röster (52 platser), varav fraktionsbeteckningen »Socialdemokraterna» 64,960 röster (43 platser) och fraktionsbeteckningen »Kommunisterna» 15,820 röster (9 platser); kartellbeteckningen »Samhället främst» 77,574 röster (48 platser), därav partibeteckningen »De borgerliga» 61,269 röster (39 platser) och partibeteckningen »Ordning och framsteg» 16,304 röster (9 platser), varunder fraktionsbeteckningen »De liberala» 10,142 röster (5 platser) och fraktionsbeteckningen »Frisinnade och nykterhetsvänner» 6,162 röster (4 platser); partibeteckningen »Kvinnolistan» 510 röster (ingen plats).

Författningar m. m. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 (ang. ändringar se sid. 55). Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige, antagen av stadsfullmäktige den 12 jan. 1920, med ändr. den 10 jan. 1921, 30 juni 1922 och 5 mars 1923. Instruktion för stadskollegiet i Stockholm, fastställt av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändr. den 29 maj 1925. K. stadga om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m. den 13 juni 1913, med ändr. den 4 mars 1921 och 6 juni 1925. (Se även under stadskollegiet.)

Stat år 1928. Stockholms stads stat för år 1928 har av stadsfullmäktige bestämts sålunda: Utgifter: 206,809,816 kr.; inkomster: 135,769,981 kr. Bristen är avsedd att fyllas dels

¹⁾ Rörande rösternas och mandatens fördelning på valkretsar m. m. lämnas en närmare redogörelse i »Statistisk redogörelse för allmänna val i Stockholm åren 1925—1927» (Stockholms stads statistik. XIV. Val.).

genom lånemedel 14,801,690¹⁾ kr., dels genom kommunalskatt 49,538,145 kr. och kommunal progressivskatt 6,700,000 kr. **SF.**

Stadsfullmäktige

(valda för tiden t. o. m. den 31 mars 1931²⁾).

Ordförande.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet (se nedan).

Förste vice ordförande.

Juhlin Dannfelt, C. G., direktör (se nedan).

Andre vice ordförande.

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande (se nedan).

Ledamöter

(efter valkrets och ordningsföljd vid valet).

Första valkretsen

(Nikolai, Katarina och Sofia förs.).

(16 stadsfullmäktige.)

Sandberg, H. K. A., borgarråd. (Soc.)
Ström, O. F., direktör. (Soc.)
Lund, C. J., fabrikör. (Borg.)
Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru. (Soc.)
Samuelson, P. O., ekonomichef. (Komm.)
Elméus, C. K. J., arkitekt. (Borg.)
Tengelin, C. A. H., tjänsteman. (Soc.)
Björkman, O. E., förmän. (Soc.)
von Porat, T. G. H., direktör. (Borg.)
Pålsson, E. A. V., slöjdlärare. (Soc.)
Ek, V. E., ombudsman. (Soc.)
Forssberg, E. V., direktör. (Lib.)
Norblom, F. G., hamnarbetare. (Komm.)
Branting, G., advokat. (Soc.)
Brunzell, O., möbelhandlare. (Borg.)
Nilsson, C. R., hamnarbetare. (Soc.)

Andra valkretsen

(Maria, Högalids och Brännkyrka förs.).

(22 stadsfullmäktige.)

Karlsson, W. E., borgarråd. (Soc.)
Andersson, J. Edvin, ombudsman. (Soc.)
Holmdahl, O. S., lektor. (Borg.)
Skäländer, O. A., ombudsman. (Soc.)
Olsson, Arvid E., sekreterare. (Komm.)
Masreliez, G. V., överdirektör. (Borg.)
Johansson-Visborg, Anna S., fru. (Soc.)
Persson, P. G., faktor. (Soc.)

¹⁾ I 1928 års stat hava vissa under år 1927 beviljade utgifter, att täckas med lånemedel, tillsammans 3,971,785 kr., förts inom linjen.

²⁾ De vid valet förekommande parti(fraktions)-beteckningar (jfr vidstående spalt), varunder resp. stadsfullmäktige valts, betecknas på följande sätt: »Borg.» = »De borgerliga»; »Fris.» = »Frisinnade och nykterhetsvänner»; »Komm.» = »Kommunisterna»; »Lib.» = »De liberala»; »Soc.» = »Socialdemokraterna».

SF.

Lidman, C., andre folkskolinspektör. (Lib.)
 Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru. (Soc.)
 Karlsson, G. V., stationsbiträde. (Komm.)
 Björkman, J. W., direktör. (Borg.)
 Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman. (Soc.)
 Johansson, E. G., ombudsman. (Soc.)
 Granqvist, A. M., tf. domänkamrerare. (Borg.)
 Andersson, P., överlärare. (Soc.)
 Sundkvist, f. Wasteson, Dagny J. V., fru. (Komm.)
 Lindqvist, G. R., journalist.¹⁾ (Borg.)
 Gustafson, H. J. A., journalist. (Soc.)
 Månsson, O. P., spårvägsman. (Soc.)
 Nilsson, N. U., kyrkoherde. (Fris.)
 Cruse, C. S., förtroendeman. (Soc.)

Tredje valkretsen

(Klara, Jakobs, Kungsholms, St Görans och
 Bromma förs.).
 (19 stadsfullmäktige.)

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, ordf.
 (Soc.)
 Lindmark, C. A., skomakarmästare. (Borg.)
 Lindhagen, C. A., borgmästare. (Soc.)
 Magnusson, A. E., byggmästare. (Borg.)
 Pettersson, K. G. A., föreståndare. (Soc.)
 Kamph, A. O. L., direktör. (Borg.)
 Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande, 2:e vice ordf. (Soc.)
 Rinman, E. B., cheffredaktör. (Lib.)
 Kilbom, K., redaktör. (Komm.)
 Ahlbin, G. H. G., redaktionssekreterare. (Borg.)
 Ståhl, A. E., filare. (Soc.)
 Sandström, K. G. A., notarie. (Borg.)
 Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru. (Soc.)
 Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru. (Borg.)
 Höglund, C. Z. K., redaktör. (Soc.)
 Mossberg, K. W. R., civilingenjör. (Borg.)
 Andersson, Erik, redaktör. (Soc.)
 Englund, E. W., aktuarie. (Fris.)
 Olsson, Einar W., metallarbetare. (Komm.)

Fjärde valkretsen

(Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.).
 (20 stadsfullmäktige.)

Liander, M. E., grosshandlare. (Borg.)
 Björklund, C. G., redaktör. (Soc.)
 Nygren, E. V., ombudsman.²⁾ (Borg.)
 Månsson, Gertrud K., fröken. (Soc.)
 Almström, O. H., disponent. (Borg.)
 Sjöström, Chr., kontorschef. (Soc.)
 Bendixson, I. O., f. d. professor. (Lib.)
 Danielsson, T. H., tjänsteman. (Soc.)
 Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör. (Borg.)
 Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet. (Soc.)
 Falk, S. G., direktör. (Borg.)
 Söderlund, G., borgarråd. (Borg.)
 Grimlund, O. B., redaktör. (Komm.)
 Tvengström, A. J., tf. förste aktuarie. (Fris.)

¹⁾ Efterträdde 1927 Nilsson, G. E. E. †

²⁾ » » Rossander, C. A. J. †

Ferm, A. V., snickare. (Soc.)
 Nyblom, f. Bergström, Eva M. C., redaktör. (Borg.)
 Jonson, Agnes A., kontorist. (Soc.)
 Arneemark, G. E., järnvägstjänsteman. (Borg.)
 Johansson, A. R., assistent. (Soc.)
 Hedelius, A. H., lärare vid högre folkskolorna. (Borg.)

Femte valkretsen

(Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och
 Oscars förs.).
 (23 stadsfullmäktige.)

Juhlin Dannfelt, C. G., direktör, 1:e vice ordf.
 (Borg.)
 Åkerman, G. R. J., borgarråd. (Borg.)
 Larsson, Oscar E., borgarråd. (Soc.)
 Thél, f. Rik, Elisif, fru. (Borg.)
 Cervin, N. H., fabrikör. (Borg.)
 Magnuson, P. K., förgyllare. (Soc.)
 Hernlund, C. A. V., byrådirektör. (Borg.)
 Forssner, J. H., professor. (Lib.)
 Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde. (Soc.)
 Stendahl, O., civilingenjör. (Borg.)
 Hjorth, J. E., direktör. (Borg.)
 Andersson, Ernst V., förrådsmästare. (Soc.)
 Paues, E. W., direktör. (Borg.)
 Järte, f. Montelin, Ester L., fru. (Borg.)
 Wallin, J. A., transportmästare. (Soc.)
 Källström, N. A., tf. sekreterare. (Borg.)
 Nilsson, O., direktör. (Fris.)
 Andersson, John A., spårvägsman. (Komm.)
 Styrman, G. A., direktör. (Borg.)
 Franzén, A. K., prakt. läkare. (Borg.)
 Anderson, K. H., tjänsteman. (Soc.)
 Kleman, C. F., civilingenjör. (Borg.)
 Ossbahr, C. P., extra protokollssekreterare. (Borg.)

Alfabetisk förteckning över stadsfullmäktige.¹⁾

Ahlbin, G. H. G., redaktionssekreterare. (III; borg.)
 Almström, O. H., disponent. (IV; borg.)
 Andersson, Erik, redaktör. (III; soc.)
 Andersson, Ernst V., förrådsmästare. (V; soc.)
 Andersson, John A., spårvägsman. (V; komm.)
 Andersson, J. Edvin, ombudsman. (II; soc.)
 Anderson, K. H., tjänsteman. (V; soc.)
 Andersson, P., överlärare. (II; soc.)
 Arneemark, G. E., järnvägstjänsteman. (IV; borg.)
 Bendixson, I. O., f. d. professor. (IV; lib.)
 Björklund, C. G., redaktör. (IV; soc.)
 Björkman, J. W., direktör. (II; borg.)
 Björkman, O. E., förman. (I; soc.)
 Branting, G., advokat. (I; soc.)
 Brunzell, O., möbelhandlare. (I; borg.)
 Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru. (I; soc.)

¹⁾ Ledamöter med dubbelnamn äro här upptagna även på andra enkelnamnet. — Den romerska siffran angiver, inom vilken valkrets vederbörande valts; ang. parti(fraktions)beteckningarna se noten sid. 59.

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet. (IV; soc.)
 Carlsson, se även Karlsson.
 Cervin, N. H., fabrikör. (V; borg.)
 Cruse, C. S., förtroendeman. (II; soc.)
 Danielsson, T. H., tjänsteman. (IV; soc.)
 Dannfelt, se Juhlin Dannfelt.
 Ek, V. E., ombudsman. (I; soc.)
 Elméus, C. K. J., arkitekt. (I; borg.)
 Englund, E. W., aktuarie. (III; fris.)
 Falk, S. G., direktör. (IV; borg.)
 Ferm, A. V., snickare. (IV; soc.)
 Forssberg, E. V., direktör. (I; lib.)
 Forssner, J. Hj., professor. (V; lib.)
 Franzén, A. K., prakt. läkare. (V; borg.)
 Granqvist, A. M., tf. domänkamrerare. (II; borg.)
 Grimlund, O. B., redaktör. (IV; komm.)
 Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde. (V; soc.)
 Gustafson, Hj. A., journalist. (II; soc.)
 Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru. (II; soc.)
 Hedelius, A. H., lärare vid högre folkskolorna. (IV; borg.)
 Hernlund, C. A. V., byrådirektör. (V; borg.)
 Hjorth, J. E., direktör. (V; borg.)
 Holmdahl, O. S., lektor. (II; borg.)
 Högglund, C. Z. K., redaktör. (III; soc.)
 Johansson, A. R., assistent. (IV; soc.)
 Johansson, E. G., ombudsman. (II; soc.)
 Johansson-Visborg, Anna S., fru. (II; soc.)
 Jonson, Agnes A., kontorist. (IV; soc.)
 Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru. (III; borg.)
 Juhlin Dannfelt, C. G., direktör, 1:e vice ordf. (V; borg.)
 Järte, f. Montelin, Ester L., fru. (V; borg.)
 Kamph, A. O. L., direktör. (III; borg.)
 Karlsson, G. V., stationsbiträde. (II; komm.)
 Karlsson, W. E., borgarråd. (II; soc.)
 Karlsson, se även Carlsson.
 Kilbom, K., redaktör. (III; komm.)
 Kleman, C. F., civilingenjör. (V; borg.)
 Källström, N. A., tf. sekreterare. (V; borg.)
 Larsson, Oscar E., borgarråd. (V; soc.)
 Liander, M. E., grosshandlare. (IV; borg.)
 Lidman, C., andre folkskolinspektör. (II; lib.)
 Lindhagen, C. A., borgmästare. (III; soc.)
 Lindmark, C. A., skomakarmästare. (III; borg.)
 Lindqvist, G. R., journalist. (II; borg.)
 Lund, C. J., fabrikör. (I; borg.)
 Magnusson, A. E., byggmästare. (III; borg.)
 Magnuson, P. K., förgyllare. (V; soc.)
 Masreliez, G. V., överdirektör. (II; borg.)
 Mossberg, K. W. R., civilingenjör. (III; borg.)
 Månsson, Gertrud K., fröken. (IV; soc.)
 Månsson, O. P., spårvägsman. (II; soc.)
 Nilsson, C. R., hamnarbetare. (I; soc.)
 Nilsson, N. U., kyrkoherde. (II; fris.)
 Nilsson, O., direktör. (V; fris.)
 Norrblom, F. G., hamnarbetare. (I; komm.)
 Nyblom, f. Bergström, Eva M. C., redaktör. (IV; borg.)
 Nygren, E. V., ombudsman. (IV; borg.)
 Olsson, Arvid E., sekreterare. (II; komm.)
 Olsson, Einar W., metallarbetare. (III; komm.)

Ossbahr, C. P., extra protokollssekreterare. (V; **SF.** borg.)
 Paues, E. V., direktör. (V; borg.)
 Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman. (II; soc.)
 Persson, P. G., faktor. (II; soc.)
 Pettersson, K. G. A., föreståndare. (III; soc.)
 von Porat, T. G. H., direktör. (I; borg.)
 Pålsson, E. A. V., slöjdlärare. (I; soc.)
 Rinman, E. B., chefredaktör. (III; lib.)
 Samuelson, P. O., ekonomichef. (I; komm.)
 Sandberg, H. K. A., borgarråd. (I; soc.)
 Sandström, K. G. A., notarie. (III; borg.)
 Sjöström, Chr., kontorschef. (IV; soc.)
 Skälander, O. A., ombudsman. (II; soc.)
 Stendahl, O., civilingenjör. (V; borg.)
 Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru. (III; soc.)
 Ström, O. F., direktör. (I; soc.)
 Styrman, G. A., direktör. (V; borg.)
 Ståhl, A. E., filare. (II; soc.)
 Sundkvist, f. Wasteson, Dagny J. V., fru. (II; komm.)
 Söderlund, G., borgarråd. (IV; borg.)
 Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, ordf. (III; soc.)
 Tengelin, C. A. H., tjänsteman. (I; soc.)
 Théel, f. Roth, Elisif, fru. (V; borg.)
 Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande, 2:e vice ordf. (III; soc.)
 Tvengström, A. J., tf. förste aktuarie. (IV; fris.)
 Wallin, J. A., transportmästare. (V; soc.)
 Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör. (IV; borg.)
 Visborg, Anna S. Johansson, fru. (II; soc.)
 Åkerman, G. R. J., borgarråd. (V; borg.)

Borgarråd, som icke är stadsfullmäktig.¹⁾

Larsson, Yngve G. R.

Sekreterare (stadssekreterare).

Hildebrand, E., kanslichef (se nedan under stadskollegiet).

Beträffande stadskansliet i övrigt se under stadskollegiet, sid. 68.

Stadsfullmäktiges valkommitté.

I anledning av väckta motioner beslöt stadsfullmäktige den 21 nov. 1910 att årligen inom sig utse en kommitté på nio ledamöter, benämnd valkommitté, med uppdrag att upprätta förslag till flertalet hos fullmäktige förekommande val. Vid den kommunala omor-

¹⁾ »Borgarråd skall, ändock han icke är stadsfullmäktig, närvara vid fullmäktiges sammanträden, där ej förfall, som av fullmäktige godkännes, föreligger, och äge därvid deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag samt att få sin mening till protokollet antecknad. (§ 35 i kommunalförordningen).

SF. ganisationen 1920 avskaffades valkommittén; frågor rörande val förbereddes i stället inom stadskollegiet av en delegation på fem personer i samråd med vederbörande borgarråd. Då emellertid önskemål framkommo om återgång till den gamla anordningen, beslöto stadsfullmäktige den 30 juni 1922 att återinföra valkommittén i dess tidigare form.

Enligt § 23 i arbetsordningen för stadsfullmäktige består kommittén av nio ledamöter, med lika många suppleanter, vilka utses av och bland stadsfullmäktige vid tjänstgöringsårets första sammanträde. Kommittén har att uppsätta och till fullmäktige ingiva förslag till de under det löpande tjänstgöringsåret samt vid följande års första sammanträde förekommande val, med undantag av dels val, som förrättas i omedelbart sammanhang med beslut om visst uppdrag, dels val av fullmäktiges ordförande och vice ordförande ävensom val av borgarråd och stadssekreterare (kanslichef).

Valkommittén väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Då val, som tillhör kommitténs behandling, skall hos fullmäktige företagas, bör stadskollegiet i god tid förut härom underrätta kommittén. Valkommitténs förslag jämte skiljaktiga yrkanden, där sådana förekommit, överlämnas till stadskollegiet i form av tryckta valseklar och må ej åtföljas av annan motivering än redogörelse för inkomna avsagelser. Valseklarna och dylik redogörelse utdelas till fullmäktige i slutna konvolut, så vitt ske kan samtidigt med stadskollegiets valmemorial.

Senaste val ägde rum den 2 april 1928, utan användande av proportionellt valsätt.

Ledamöter.

Cervin, N. H., fabrikör.
Ek, V. E., ombudsman.
Höglund, C. Z. K., redaktör, ordf.
Johansson-Visborg, Anna S., fru.
Liander, M. E., grosshandlare, vice ordf.
Magnuson, P. K., förgyllare.
Sjöström, Chr., kontorschef.
Stendahl, O., civilingenjör.
Théel, f. Roth, Elisif, fru.

Suppleanter.

Björkman, J. W., direktör.
Johansson, E. G., ombudsman.
Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru.
Kleman, C. F., civilingenjör.
Olsson, Einar W., metallarbetare.
Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru.
Ström, O. F., direktör.
Ståhl, A. E., filare.
Tvingström, A. J., tf. förste aktuarie.

Sekreterare

(780 kr.).

Ljungborg, O. E., registrator.

Stadsfullmäktiges kommitté för utskännings- och utminuteringsärenden.

(Utskänningskommittén.)

Stadskansliet, stadshuset, 1 tr., C.

För preliminär beredning av utskännings- och utminuteringsärenden hava stadsfullmäktige under senare år plägat tillsätta en särskild kommitté. Första gången skedde detta år 1907, då stadsfullmäktige beslöto uppdraga åt en kommitté av sju personer att granska och till stadsfullmäktige avgiva yttranden över de under året inkommande ansökningar om tillstånd att härstädes utskänka vin eller öl (inkl. pilsnerdricka) samt om ombyte av lokal för sådan utskänkning. Fr. o. m. år 1919 upphörde emellertid på grund av ändrad lagstiftning stadsfullmäktiges skyldighet att avgiva yttrande över ansökningar om tillstånd att utskänka vin och öl. Enligt § 22 i k. förordningen den 14 juni 1917 ang. försäljning av rusdrycker skall dock stadsfullmäktiges yttrande fortfarande inhämtas över ansökning om tillfällig rättighet att utskänka vin och öl. Dessutom skall enligt §§ 8 och 13 i k. förordningen den 11 juli 1919 ang. försäljning av pilsnerdricka stadsfullmäktiges yttrande inhämtas över ansökningar om tillstånd till utminutering eller utskänkning av pilsnerdricka. Kommittén, som tillsättes för ett år i sänder, är sålunda egentligen att betrakta som en kommission för vissa löpande ärendens beredning. För sin verksamhet hava kommittéledamöterna sinsemellan uppdelat staden så, att var och en av dem har sitt särskilda distrikt.

Stadsfullmäktige utsågo den 23 jan. 1928, utan användande av proportionellt valsätt, för året nio ledamöter i kommittén.

Ledamöter.

Arnemark, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm.
Björklund, C. G., journalist, stadsfullm., ordf.
Englund, E. W., aktuarie, stadsfullm.
Falk, S. G., direktör, stadsfullm.
Löfgren, A., sekreterare, vice ordf.
Mossberg, K. W. R., civilingenjör, stadsfullm.
Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.
Ståhl, A. E., filare, stadsfullm.
Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.

Sekreterare

(1,400 kr.).

Schlytern, C. H., förste kanslisekreterare.

Stadsfullmäktiges kansli.

Se stadskansliet (sid. 68).

Sammanslutningar bland stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges diskussionsklubb.

Denna klubb är icke en officiell institution men har dock ansetts böra här i korthet omnämnas. Klubben, vars stadgar antogs den 28 mars 1891, 29 sept. 1892 och 29 jan. 1898, har till ändamål att sammanföra ledamöter av stadsfullmäktige till ömsesidigt tankutbyte samt att medelst diskussioner rörande kommunala frågor utreda och skärskåda dessa från olika synpunkter, särskilt till gagn och ledning för de stadsfullmäktige, vilka icke äro ledamöter av nämnder och styrelser. Klubbens angelägenheter handhas av tre förtroendemän: ordförande, vice ordförande och sekreterare (tillika kassaförvaltare).

Styrelse.

Forssberg, E. V., direktör, vice ordf.; **Hernlund**, C. A. V., byrådirektör, sekr. och kassaförv.; **Wallin**, J. A., transportmästare, ordf.

Arbetarepartiets stadsfullmäktigegrupp.¹⁾

Gruppens medlemsantal är 43.

Styrelse.

Andersson, E., redaktör; **Carlsson**, f. Lindskog, Anna R., fru, kassör; **Ferm**, A. V., snickare, vice ordf.; **Johansson**, A. R., assistent; **Magnusson**, P. K., förgyllare, sekr.; **Månsson**, O. P., spårvägsman, vice sekr.; **Ström**, O. F., direktör, ordf.

Suppleanter: **Anderson**, K. H., tjänsteman; **Cruse**, C. S., förtroendemän.

Medlemmar.

Andersson, E., redaktör (se ovan); **Andersson**, E. V., förrådsmästare; **Andersson**, J. E., ombudsman; **Anderson**, K. H., tjänsteman (se ovan); **Andersson**, P., överlärare; **Björklund**, C. G., redaktör; **Björkman**, O. E., förman; **Branting**, G., advokat; **Carlsson**, f. Lindskog, Anna R., fru (se ovan); **Carlsson**, O., ledamot av försäkringsrådet; **Cruse**, C. S., förtroendemän (se ovan); **Danielsson**, T. H., tjänsteman (se nedan); **Ek**, V. E., ombudsman; **Ferm**, A. V., snickare (se ovan); **Grönvall**, J. K. (Hanna), hembiträde; **Gustafson**, H. A., journalist; **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru; **Höglund**, C. Z. K., redaktör; **Johansson**, A. R., assistent (se ovan); **Johansson**, E. G., ombudsman; **Johansson-Visborg**, Anna S., fru; **Jonson**, Agnes A., kontorist; **Karlsson**, W. E., borgarråd; **Larsson**, Oscar

E., borgarråd; **Lindhagen**, C. A., borgmästare; **Magnusson**, P. K., förgyllare (se ovan); **Månsson**, Gertrud K., fröken; **Månsson**, O. P., spårvägsman (se ovan); **Nilsson**, C. R., hamnarbetare; **Pehrsson**, J. P., f. d. förtroendemän; **Persson**, P. G., faktor (se nedan); **Pettersson**, K. G. A., föreståndare; **Pålsson**, E. A. V., slöjd-lärare (se nedan); **Sandberg**, H. K. A., borgarråd (se nedan); **Sjöström**, Chr., kontorschef; **Skålander**, O. A., ombudsman; **Ström**, f. Hånes, Hildegard A., fru; **Ström**, O. F., direktör (se ovan); **Ståhl**, A. E., filare; **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet; **Tengelin**, C. A. H., tjänsteman; **Thorberg**, J. A. J., landsorganisationens ordförande; **Wallin**, J. A., transportmästare.

Revisorer.

Persson, P. G., faktor; **Sandberg**, H. K. A., borgarråd.

Suppleanter: **Danielsson**, T. H., tjänsteman; **Pålsson**, E. A. V., slöjdlärare.

Stadsfullmäktiges högergrupp.¹⁾

Gruppens medlemsantal är 39.

Förtroendemän.

Almström, O. H., disponent, kassaförv.; **Hedelius**, A. H., lärare vid högre folkskolorna, sekr.; **Holmdahl**, O. S., lektor, ordf.; **Liander**, M. E., grosshandlare, vice ordf.; **Magnusson**, A. E., byggmästare.

Medlemmar.

Ahlbin, G. H. G., redaktionssekreterare; **Almström**, O. H., disponent (se ovan); **Arneberg**, G. E., järnvägstjänsteman; **Björkman**, J. W., direktör; **Brunzell**, O., möbelhandlare; **Cervin**, N. H., fabrikör; **Elméus**, C. K. J., arkitekt; **Falk**, S. G., direktör; **Franzén**, A. K., prakt. läkare; **Granqvist**, A. M., tf. domänkamrerare; **Hedelius**, A. H., lärare vid högre folkskolorna (se ovan); **Hernlund**, C. A. V., byrådirektör; **Hjorth**, J. E., direktör; **Holmdahl**, O. S., lektor (se ovan); **Juhlin Dannfelt**, f. Gentele, Brita E., fru; **Juhlin Dannfelt**, C. G., direktör; **Järte**, f. Montelin, Ester L., fru; **Kamph**, A. O. L., direktör; **Kleman**, C. F., civilingenjör; **Källström**, N. A., tf. sekreterare; **Liander**, M. E., grosshandlare (se ovan); **Lindmark**, C. A., skomakarmästare; **Lindqvist**, G. R., journalist; **Lund**, C. J., fabrikör; **Magnusson**, A. E., byggmästare (se ovan); **Masreliez**, G. V., överdirektör; **Mossberg**, K. W. R., civilingenjör; **Nyblom**, f. Bergström, Eva M. C., redaktör; **Nygren**, E. V., ombudsman; **Ossbahr**, C. P., extra protokollsekreterare; **Paues**, E. W., direktör; **von Porat**, T. G. H., direktör; **Sandström**, K. G. A., notarie;

¹⁾ Gruppen omfattar de stadsfullmäktige, som valts under väljarbeteckningen »Socialdemokraterna» (jfr sid. 59 ff.).

¹⁾ Gruppen omfattar de stadsfullmäktige, som valts under väljarbeteckningen »De borgerliga» (jfr sid. 59 ff.).

SF.

Stendahl, O., civilingenjör; **Styrman**, G. A., direktör; **Söderlund**, G., borgarråd; **Théel**, f. Roth, Elisif, fru; **Welin**, K. G. A., f. d. trafikdirektör; **Åkerman**, G. R. J., borgarråd.

Stadsfullmäktiges liberal-frisinnade grupp.¹⁾

Gruppens medlemsantal är 9.

Styrelse.

Bendixson, I. O., f. d. professor, ordf.; **Englund**, E. W., aktuarie, vice ordf.; **Forssberg**, E. V., direktör, sekr. och kassaförv.

Medlemmar.

Bendixson, I. O., f. d. professor (se ovan); **Englund**, E. W., aktuarie (se ovan); **Forssberg**, E. V., direktör (se ovan); **Forssner**, J. Hj., professor; **Lidman**, C., andre folkskolinspektör; **Nilsson**,

¹⁾ Gruppen omfattar de stadsfullmäktige, som valts under väljarbeteckningarna »De liberala» och »Frisinnade och nykterhetsvänner» (jfr sid. 59 ff.).

N. U., kyrkoherde; **Nilsson**, O., direktör; **Rinman**, E. B., chefredaktör; **Tvengström**, A. J., tf. förste aktuarie.

Kommunistiska stadsfullmäktige-gruppen.¹⁾

Gruppens medlemsantal är 9.

Styrelse.

Andersson, J. A., spårvägsman, sekr.; **Kilbom**, K., redaktör, ordf.; **Olsson**, E. W., metallarbetare.

Medlemmar.

Andersson, J. A., spårvägsman (se ovan); **Grimlund**, O. B., redaktör; **Karlsson**, G. V., stationsbiträde; **Kilbom**, K., redaktör (se ovan); **Norrbom**, F. G., hamnarbetare; **Olsson**, A. E., sekreterare; **Olsson**, E. W., metallarbetare (se ovan); **Samuelson**, P. O., ekonomichef; **Sundkvist**, f. Wasteson, Dagny J. V., fru.

¹⁾ Gruppen omfattar de stadsfullmäktige, som valts under väljarbeteckningen »Kommunisterna» (jfr sid. 59 ff.).

Stadskollegiet i Stockholm och i samband därmed stående institutioner.

Stadskollegiet.

*Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset».
Expedition: se nedan under stadskansliet.
(Ang. borgarrådens mottagningar
se sid. 67, 68.)*

*Stadskollegiet sammanträder i regel varje
torsdag (resp. närmast föregående helgfria
dag) kl. 3 e. m.*

Enligt 1862 års kommunalförordning ålåg förberedandet av ärendena hos stadsfullmäktige ett beredningsutskott, bestående av stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande samt tio ledamöter med tio suppleanter, utsedda för ett år i sänder av och bland fullmäktige. Utskottet hade att med uppmärksamhet följa förvaltningen av stadens angelägenheter i alla riktningar, till stadsfullmäktiges göra framställningar och förslag, som i ett eller annat hänseende härav kunde föranledas, till föredragning bereda alla de ärenden för övrigt, i vilka stadsfullmäktige skulle meddela utlåtanden eller beslut, samt å stadsfullmäktiges vägnar företrädesvis övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut. Den centrala ledningen av stadens förvaltning kom härvid efter hand att påvåla utskottet, men allt efter som den kommunala förvaltningsorganisationen växte ut, visade sig denna anordning behäftad med väsentliga brister. Sammansatt av på kort tid valda, oavlönade personer, vilka endast i den utsträckning, deras övriga sysselsättningar medgävo, kunde ägna sig åt arbetet inom utskottet, var detta icke rustat att omhänderväsa ledningen av förvaltningsarbetet med den målmedvetenhet och det sammanhang mellan beslut vid skilda tidpunkter eller åtgärder inom olika förvaltningsgrenar, som den allt mer omfattande kommunala verksamheten krävde. Dessutom framträdde önskvärdheten av en viss centralisation av förvaltningsmyndigheternas arbete hos ett särskilt, permanent organ, som under ansvar hade att leda detta ur allmänna kommunalpolitiska synpunkter än dem fackmyndigheterna företrädde.

Med utgång från bl. a. dylika betraktelser framkommo efter sekelskiftet åtskilliga förslag till omläggning av huvudstadens kommunala förvaltning. Då emellertid någon enighet ej kunde nås om grunderna för problemets lösning,

bemyndigade stadsfullmäktige år 1912 beredningsutskottet att åt lämplig person uppdraga att framlägga förslag till omorganisation av Stockholms kommunalförvaltning. Uppdraget lämnades till bankdirektören P. R. Rabe, som år 1914 avgav sitt förslag (Bih. 1914: nr 5). Enligt detta skulle bl. a. de högre förvaltningscheferna, åt vilka större självständighet och befogenhet föreslogs, med yttranderätt närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och vara inför dem ansvariga, förvaltningsärendena rationellt omgrupperas, beredningsutskottet avskaffas och den administrativa ledningen handhavas av en stadssekreterare, som till sitt biträde skulle hava ett stadskansli med högt kvalificerade, föredragande sekreterare, vilka skulle bestrida sekreterargörömlånen i samtliga styrelser; den finansiella ledningen skulle däremot överflyttas till drätselnämnden, som skulle ombildas till en ren finansstyrelse. Då emellertid de hörda myndigheterna hyste delade meningar om lämpligheten av att genomföra hela det Rabeska förslaget oförändrat och i ett sammanhang, uppdrogo stadsfullmäktige år 1917 åt en kommitté att på grundval av detsamma och däröver avgivna yttranden uppgöra förslag till inrättande av finans- och fastighetsstyrelser. Kommittén, som först avgav förslag om upprättande av en fastighetsnämnd (Bih. 1918: nr 70), fann sig senare föranlåten att upptaga hela frågan om en stadsregering och framlade år 1919 förslag till den centrala stadsförvaltningens omorganisation (Bih. 1919: nr 40). Detta förslag, som i fråga om den periferia förvaltningen i stort sett anslöt sig till det Rabeska förslaget men beträffande beredningsutskottets omorganisation följde helt andra linjer, godkändes i allt väsentligt av stadsfullmäktige år 1919 och ligger till grund för ändringarna i kommunalförordningen för Stockholm den 14 febr. 1920. Den nya organisationen utformades ytterligare i de nya instruktioner för stadskollegiet och stadens nämnder och styrelser, som trädde i tillämpning fr. o. m. den 1 april 1920.

Det forna beredningsutskottet är nu ersatt av stadskollegiet, som har till uppgift att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter. Stadskollegiet åligger för sådant ändamål att med uppmärksamhet följa

SK. förvaltningen i alla riktningar, att utan tidsn-dräkt göra de framställningar och förslag hos fullmäktige eller vidtaga de åtgärder i övrigt, som härav föranledas, att tillse, det ärenden, i vilka fullmäktige skola meddela utlåtanden eller beslut, varda underkastade erforderlig utredning, ävensom bereda och avgiva yttrande i dylika ärenden, samt att övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut. Kollegiet äger att från stadens nämnder (styrelser) eller tjänstemän infordra de yttranden och upplysningar, som för ärendenas utredande äro av nöden, ävensom att hos överståthållarämbetet omedelbart göra framställning om upplysningars infordrande från ämbetsmyndigheter. I alla viktiga ekonomiska ärenden, särskilt beträffande förvärfv eller avyttring av fast egendom samt nämndernas förslag till inkomst- och utgiftsstat, skall drätselnämndens yttrande inhämtas. Varje kollegiets utlåtande skall jämte därifrån skiljaktiga meningar befordras till trycket i fortlöpande nummerordning för året (Stadskollegiets utlåtanden och memorial) samt ett exemplar därav överlämnas till envar av stadsfullmäktige. Kollegiet äger därjämte att låta såsom bilagor trycka sådana till ärendena hörande handlingar, som anses böra komma till stadsfullmäktiges kännedom (Bihang till stadskollegiets utlåtanden och memorial). En kortfattad underrättelse om stadsfullmäktiges i anledning av stadskollegiets utlåtanden fattade beslut (vilka för övrigt återfinnas i fullmäktiges tryckta protokoll) skall särskilt befordras till trycket och vidfogas årets utlåtanden.

Stadskollegiet utgöres av stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande, minst tre, högst sex borgarråd samt ytterligare nio ledamöter, för vilka sistnämnda ersättare skola finnas till lika antal. — Stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande innehava enahanda befattningar i stadskollegiet (presidiet) samt handlägga ärenden rörande ordningen vid kollegiets sammanträden, uppsättande af föredragningslistor för dessa och i allmänhet frågor rörande arbetets gång inom kollegiet. — Borgarråden väljas av stadsfullmäktige, inom eller utom fullmäktige, för en tid af sex år. Skola samtidigt flera borgarråd tillsättas, anställas, så framt omröstning åskas, särskilt val av varje borgarråd. Den är vald, som erhållit minst två tredjedelar af de avgivna rösterna. Uppnås för visst borgarråd ej denna majoritet, skall detta val uppskjutas till en följande dag. Denna andra omröstning begränsas till dem, som vid den första omröstningen erhållit de flesta rösterna, och avgöres med enkel majoritet (vid lika röstetal sker lotning). Avgår borgarråd före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall nytt val ske snarast möjligt. Därintill, ävensom vid tjänstledighet, äge stadskollegiet utse annan av sina ledamöter att uppehålla borgarrådstjänsten. Till borgarråd må allenast utses person med synnerlig insikt och erfarenhet i kommunala förvaltningsfrågor eller eljest i allmänna värv. — De övriga nio ledamöterna samt

deras ersättare välja stadsfullmäktige bland sig årligen å första sammanträdet i april. Valet skall, om behörigt antal fullmäktige det åskar, ske proportionellt; om så ej sker, skall ordningen mellan ersättarna särskilt bestämmas. — Borgarråd, som längre tid än sex månader i följd eller tillhoppa nio månader under ett år är i behov af tjänstledighet (utöver semester), skall avgå. Om någon av stadskollegiets övriga nio ledamöter är förhindrad att bevista kollegiets sammanträden under längre tid än tre månader i följd eller tillhoppa fem månader under ett år, skall han avgå från befattningen, varvid ersättare inträder enligt stadgan om proportionella val eller i den ordning, som bestäms vid valet.

Borgarråden åtnjuta arvode, för år räknat, som av stadsfullmäktige bestämmas (se nedan). Om borgarråd vid utlupen tjänstgöringstid icke omväljes eller dessförinnan nödgas avgå, utan att hava förverkat tjänsten, skall årligen under så lång tid som den, varunder han innehaft befattningen, dock högst sex år, utgå ett belopp motsvarande hälften af det för honom såsom borgarråd senast fastställda arvudet. Med befattning som borgarråd må ej utan stadsfullmäktiges medgivande förenas annan befattning i stadens tjänst eller därmed jämförligt allmänt eller enskilt uppdrag.

Borgarråden föredraga i stadskollegiet de ärenden, som ankomma på kollegiets handläggning, fördelade enligt av kollegiet fastställd gruppindelning. Vid uppgörande av denna indelning skall iakttagas, att följande ärenden skola tillhöra var sin grupp: a) ärenden af betydelse för stadens ekonomi och särskilt ärenden tillhörande drätselnämndens verksamhetsområde; b) ärenden rörande fasthushöfverförvaltningen och stadsplaneväsendet; c) ärenden rörande hälsovård, sjukvård och fattigvård; d) ärenden rörande undervisningsväsendet. (Rörande den nuvarande indelningen se nedan.) Å vederbörande borgarråd ankommer att vid beredning av ärende, som jämväl berör annan rotel, samråda med borgarrådet för den senare roteln. Särskilt skall sådant samråd äga rum med borgarrådet för första roteln med hänsyn till ärendes ekonomiska sida samt med borgarrådet för sjätte roteln i och för befrämjande av ärendenas formenliga och följdrättiga handläggning. Till stadskollegiet inkommande ärenden fördelas af kanslichefen bland borgarråden i enlighet med de fastställda bestämmelserna eller presidiets föreskrifter. Borgarråd äger att utan föregående föredragning från vederbörande myndigheter infordra de upplysningar och yttranden, som för beredningen af till hans arbetsområde hörande ärenden äro behöfliga. — Mellan sina övriga ledamöter äger stadskollegiet fördela göromålen på sätt lämpligast synes. De ledamöter, som från början deltagit i huvudsakliga handläggningen af ett ärende, böra om möjligt fortfara därmed till slutet.

Borgarråd, som icke är stadsfullmäktig, skall närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och

äger därvid deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande i följande stadens nämnder, nämligen drätselnämnden, tjänstenämnden, polisenämnden, fastighetsnämnden, stadsplanenämnden, hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden, folkskoleledningen, lärlings- och yrkesskolestyrelsen, styrelsen över stadens statistiska kontor, biblioteksstyrelsen, styrelsen över stadens industriella verk, hamnstyrelsen, löneavtalsnämnden, gatunämnden, slakthus- och saluhallsstyrelsen samt kyrkogårdsnämnden. Vid val av ordförande skall hänsyn tagas till fördelningen av föredragningskyldigheten mellan borgarråden.

Stadskollegiet biträdes vid fullgörandet av sina uppgifter av stadskansliet (se nedan), vars chef, kanslichefen (stadssekreteraren), tillika tjänstgör som kollegiets sekreterare. Kanslichefen äger deltaga i stadskollegiets överläggningar samt är därvid skyldig att lämna de upplysningar och råd, varom han anmodas, samt att framställa de erinringar ur rättslig eller allmänt administrativ synpunkt, vartill han finner anledning.

Stadskollegiet sammanträder i regeln, där ej annat föranledes, varje torsdag eller, om denna dag är helgdag, närmast föregående helgfria dag.

Överståthållaren (eller, då han är hindrad, underståthållaren) äger öfvervara stadskollegiets sammanträden samt deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Kollegiet kan också, då särskilda omständigheter därtill föranleda, medgiva nämndledamot eller förvaltningschef att vid behandlingen av visst ärende vara tillstädd i kollegiet och deltaga i överläggningen med rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Stadsfullmäktige beslöte den 15 mars 1920, att borgarråden skola vara sex. Deras arvoden utgå för år 1928 med 23,000 kr. jämte rörligt tillägg enligt stadgade grunder.

Senaste val av borgarråd ägde rum: av ett borgarråd den 26 maj 1924 (för tiden till den 26 maj 1930), av fyra borgarråd den 16 febr. 1925 (för tiden till den 1 april 1931) samt av ett borgarråd den 21 juni 1926 (för tiden till den 1 juli 1932).

Stadsfullmäktiges val av presidium och stadskollegiets övriga ledamöter jämte ersättare, för tjänstgöringsåret 1928/29, ägde rum den 2 april 1928.

Författningar. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, med senare ändringar (se sid. 55). Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige, antagen av fullmäktige den 12 jan. 1920, med ändr. den 10 jan. 1921, 30 juni 1922 och 5 mars 1923. Instruktion för stadskollegiet i Stockholm, fastställt av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändr. den 29 maj 1925. Arbetsordning för stadskollegiet i Stockholm, antagen av kollegiet den 27 maj 1920, med ändr. och tillägg den 12 juni 1924, 12 febr. och 1 okt. 1925 samt 29 april 1926.

Instruktion för Stockholms stadskansli, fastställt av stadskollegiet den 27 maj 1920, med ändr. den 12 juni 1924.

Stat år 1928. Utgifter: 669,130 kr. (stadsfullmäktige, stadskollegiet och stadskansliet.)

Stadskollegiet.

Ordförande.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Vice ordförande.

Juhlin Dannfelt, C. G., direktör, stadsfullm:s 1:e vice ordf.

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande, stadsfullm:s 2:e vice ordf.

Borgarråd.

Söderlund, G., stadsfullm. (vald för tiden t. o. m. ³⁰/₆ 1932) (rotel I, drätselroteln: ärenden av betydelse för stadens ekonomi; andra ärenden, som tillhöra drätselnämndens verksamhetsområde; ärenden rörande stadens avlönings- och pensionsväsen, i den mån sådana icke höra under löneavtalsnämnden; ärenden rörande polisenämnden och mantalsnämnden), ordf. i drätselnämnden, tjänstenämnden och polisenämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C; t. »stadshuset»; kl. 11—12.

Sandberg, H. K. A., stadsfullm. (vald för tiden t. o. m. ³¹/₃ 1931) (rotel II, fastighetsroteln: ärenden rörande fastighetsförvaltningen, stadsplane- och byggnadsväsendet samt härmed sammanhängande bostads- och kommunikationsfrågor; ärenden rörande stadshuset), ordf. i fastighetsnämnden och stadsplanenämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C; t. »stadshuset»; kl. 11—12.

Karlsson, W. E., stadsfullm. (vald för tiden t. o. m. ³¹/₃ 1931) (rotel III, socialroteln: ärenden rörande hälsovård, sjukvård och fattigvård; ärenden rörande arbetsförmedlingen, rättshjälpsanstalten och nykterhetsnämnden samt i allmänhet frågor av social natur, som icke tillhöra annan rotel), ordf. i hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C; t. »stadshuset»; kl. 11—12.

Larsson, Oscar E., stadsfullm. (vald för tiden t. o. m. ³¹/₃ 1931) (rotel IV, undervisningsroteln: ärenden rörande undervisningsväsendet samt i allmänhet ärenden av kulturell natur, som icke tillhöra annan rotel; ärenden rörande barnavården; ärenden rörande statistiska kontoret och stadens bibliotek), ordf. i folkskoleledningen, lärlings- och yrkesskolestyrelsen, styrelsen över statistiska kontoret och biblioteksstyrelsen ävensom i barnavårdsnämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C; t. »stadshuset»; tisdagar kl. 2—3, övriga dagar kl. 11—12.

SK.

Åkerman, G. R. J., stadsfullm. (vald för tiden t. o. m. ³¹/₅ 1931) (rotel V, industreroteln: ärenden tillhörande industriverksstyrelsens, hamnstyrelsens och löneavtalsnämndens arbetsområden samt i allmänhet ärenden rörande handel och sjöfart), ordf. i industriverksstyrelsen, hamnstyrelsen och löneavtalsnämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»; alla dagar, utom onsdagar och fredagar, kl. 11—12.

Larsson, Yngve G. R. (vald för tiden t. o. m. ²⁵/₅ 1930) (rotel VI, administrativa roteln: ärenden angående ändringar av de för stadens förvaltning gällande allmänna författningar ävensom andra ärenden av administrativ natur, som icke tillhöra annan rotel; ärenden rörande gatunämndens verksamhetsområde samt i allmänhet trafikfrågor och ärenden tillhörande slakthus- och saluhallsstyrelsens samt kyrkogårdsnämndens verksamhetsområden), ordf. i gatunämnden, slakthus- och saluhallsstyrelsen samt kyrkogårdsnämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»; alla dagar, utom onsdagar, kl. 1,15—2.

Övriga ledamöter.

Bendixson, I. O., f. d. professor.
Björklund, C. G., redaktör.
Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru.
Hernlund, C. A. V., byrådirektör.
Holmdahl, O. S., lektor.
Magnusson, P. K., förgyllare.
Masreliez, G. V., överdirektör.
Ström, O. F., direktör.
Wallin, J. A., transportmästare.

Ersättare.¹⁾

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet.
Sandström, K. G. A., notarie.
Andersson, Erik, redaktör.
Almström, O. H., disponent.
Andersson, J. Edvin, ombudsman.
von Porat, T. G. H., direktör.
Johansson, A. R., assistent.
Falk, S. G., direktör.
Andersson, P., överlärare.

¹⁾ Ersättare inträder i kollegiet först vid avgång av ordinarie ledamot. — Enligt stadsfullmäktiges beslut vid valet skall för ersättares inträde i stället för avgången ledamot av stadskollegiet gälla sådan ordning, att vid avgång av någon av ledamöterna hrr Bendixson, Hernlund, Holmdahl, Masreliez följande ersättare skola hava företräde, nämligen hrr Sandström, Almström, von Porat, Falk; att vid avgång av någon av ledamöterna hrr Björklund, fru Gustafson, hrr Magnusson, Ström, Wallin följande ersättare skola hava företräde, nämligen hrr Carlsson, Erik Andersson, Edvin Andersson, Johansson, P. Andersson; samt att av flera ersättare, tillhörande samma parti, den skall hava företräde, vars namn blivit [i förteckningen ovan] tidigare uppfört.

Sekreterare.

Hildebrand, E., kanslichef (se nedan).

Beträffande stadskollegiets övriga funktionärer se nedan under stadskansliet.

Stadskansliet.

*Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»;
 expeditionstid: 11—2.*

Stadskansliets uppgift är att bestrida sekreterare- och kansligöromålen hos stadsfullmäktige och stadskollegiet. Det åligger kansliet sålunda bl. a. att biträda vid uppsättningen av förslag till stadskollegiets utlåtanden, med rätt för kansliet att i förekommande fall från vederbörande myndigheter införskaffa erforderliga yttranden och upplysningar, att ombesörja kallelser till samt föra protokoll vid stadsfullmäktiges och stadskollegiets sammanträden, att uppsätta och expediera stadsfullmäktiges och stadskollegiets beslut samt ombesörja brevväxlingen, att ombesörja stenografering vid stadsfullmäktiges sammanträden och tillse, att vederbörande talare beredas tillfälle att kontrollera stenogrammen, samt att ombesörja tryckningen av stadsfullmäktiges protokoll jämte därtill hörande yttranden, hos stadsfullmäktige väckta förslag samt stadskollegiets utlåtanden jämte därtill hörande bihang. Kansliet lyder under stadskollegiet, som fastställer dess instruktion.

Stadskansliets chef är kanslichefen (stadssekreteraren), vilken tillsättes av stadsfullmäktige i den ordning, fullmäktige besluta. Kanslichefen är stadskollegiet ansvarig för fullgörandet av kansliets uppgifter. Han fördelar arbetet å kansliets tjänstemän samt övervakar, att dessa fullgöra sina åligganden.

Övriga å kansliets stat upptagna tjänstemän tillsätts av stadskollegiet. Sekreteraren åligger att ombesörja nödiga kallelser till samt protokollsföringen vid stadsfullmäktiges och stadskollegiets sammanträden samt expeditionen av därvid erforderliga föredragningslistor och handlingar och att i enlighet med kanslichefens anvisningar uppsätta och expediera utlåtanden och beslut. Sekreteraren uppehåller i förekommande fall kanslichefens befattning. Finanssekreteraren skall lämna erforderligt sekreterarbiträde åt borgarrådet för drätselroteln samt efter kanslichefens anvisning ombesörja utredningar av ekonomisk natur. Registratören åligger att föra diarium, registratur och andra erforderliga längder och anteckningar samt vårda kansliets bibliotek och arkiv, att tillse, att stadsfullmäktiges och stadskollegiets handlingar i behörig ordning och med erforderlig skyndsamhet tryckas, att efter kanslichefens anvisningar handlägga kansliets personalfrågor samt att omhändervarda kansliets kassarörelse och bokföring. Registratören utövar den närmaste ledningen av för maskinskrivning, stenografering, korrekturläsning

och därmed sammanhängande göromål anställd personal samt av kansliets expedition.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stadskansli, fastställd av stadskollegiet den 27 maj 1920, med ändr. den 12 juni 1924.

Kanslichef (28)

(*stadssekreterare*).

Hildebrand, E. (förordn. t. o. m. $31/5$ 1937);
mottagningstid: 10,30—11,30.

Sekreterare (26).

Björkman, C. A. J.

Finanssekreterare (26).

Nordwall, B. I. S.; träffas säkrast 11—12.

Juridiskt biträde.

Sundberg, H. G. F.

Registrator (18).

Ljungborg, O. E.; expeditionstid: 10—3.

Stenografer hos stadsfullmäktige

(anslag 17,000 kr.).

Cronvall, P. A., förste stenograf; Widegren, P. G.;
Schött, C. F. L.; Junker, S. G.; Lindström, E. G.

Tre kontorsskrivare (9), ett skrivbiträde
(1,620 kr.).

Förste vaktmästare (9).

Johansson, J. V.

Trä vaktmästare (7), fyra extra kontorsvakter (1,980—1,380 kr.).